

Bærekraftig deling i norske kommuner: status og nye muligheter

Bærekraftig deling i norske kommuner: status og nye muligheter

6. april 2021

Tom Erik Julsrud

CICERO Senter for klimaforskning
P.B. 1129 Blindern, 0318 Oslo
Telefon: 22 00 47 00
E-post: post@cicero.oslo.no
Nett: www.cicero.oslo.no

CICERO Center for International Climate Research
P.O. Box 1129 Blindern
N-0318 Oslo, Norway
Phone: +47 22 00 47 00
E-mail: post@cicero.oslo.no
Web: www.cicero.oslo.no

Tittel: Bærekraftig deling i norske kommuner: status og nye muligheter

Forfatter: Tom E. Julsrud

Finansiert av: Norges Forskningsråd

Prosjekt: UPSCALE [Upscaling sustainable collaborative consumption using public libraries]

Prosjektleder: Tom E. Julsrud

Nøkkelord: Bærekraftig forbruk, delingsøkonomi, samarbeidskonsum, biblioteker,

Sammendrag: Denne studien er del av prosjektet UPSCALE, der formålet er å undersøke mulighetene for å øke omfanget av bærekraftig utlån og deling med utgangspunkt i lokale biblioteker. For å få vite mer om bruk av eksisterende dele- og låneordninger, og interessen for å låne gjenstander ved butikkutsalgsalg ved hjelp av bibliotekenes utlånskort, er det gjennomført spørreundersøkelser i fem kommuner: Nordre Follo, Drammen, Tromsø, Lillestrøm og Lier. Rapporten viser at seks prosent av befolkningen i disse kommunene har benyttet eksisterende utlånsordninger det siste året. Det er først og fremst praktiske motiver som gjør at folk låner utstyr, men ønsker om å redusere forbruk mer generelt spiller også en rolle. Totalt oppgir hver fjerde innbygger i kommunene at de kan være interessert i å låne utstyr i butikker ved hjelp av bibliotekenes lånekort.

Språket: Norsk

Bildet på omslaget: Kolben bibliotek. Kristin Myklebust, bibliotekar, Hans Martin Enger, bibliotekar og frivillig på BUA for Framtiden i våre hender, Solveig Mæland, frivillig på BUA. Foto: Astrid Amslett/CICERO

Innhold

1	Introduksjon	4
	1.1 Spørreundersøkelsene	5
	1.2 Rapportens struktur	5
2	Datagrunnlag og metode	6
	2.1 Panelundersøkelsen	6
	2.2 Brukerundersøkelsen	6
3	Panelundersøkelsen	9
	3.1 Bruk av bibliotekene	9
	3.2 Delingsordninger ved bibliotek og via frivillige organisasjoner	10
	3.3 Interesse for lån i butikkene ved hjelp av lånekort fra biblioteket	15
	3.4 Covid 19	18
4	Brukerundersøkelsen	20
	4.1 Nordre Follo	20
	4.2 Drammen	22
	4.3 Lillestrøm	24
	4.4 Lier	27
	4.5 Tromsø	29
5	Oppsummering og konklusjon	32
	5.1 Oppsummering	32
	5.2 Konklusjoner	33
	Vedlegg	34
	Vedlegg 1: Spørreskjema (Panelundersøkelsen)	34

1 Introduksjon

Overforbruk av gjenstander er et økende problem i store deler av verden. Et økende konsum av forbrukergjenstander har vist seg å være en betydelig belastning på naturressurser både gjennom utvinning av naturressurser, produksjonsutslipp og generering av husholdningsavfall som er kostbart og vanskelig å gjenvinne. Forbruksveksten drives frem av sterke kommersielle interesser og norske husholdninger er blant de land i verden som har høyest klimafotavtrykk¹.

I de siste årene har mange tatt til orde for at en bør stimulere til mer deling, slik at behovet for å kjøpe nye gjenstander kan bremses. Undersøkelser har vist at svært mange typer verktøy og utstyr benyttes lite i løpet av sin (korte) levetid og mange skiftes ut selv om de ikke er ødelagt. Et tiltagende fokus på klima og miljøutfordringer fra overkonsum, sammen med nye organisatoriske og tekniske løsninger som gjør dette enklere, har gjort at deling fremstår som klimastrategi for lokalsamfunn og samfunnet for øvrig. Delingsordninger var lenge noe som først og fremst fant sted innenfor uformelle nettverk og ideelle organisasjoner. De siste årene har imidlertid dette fått mer utbredelse og anses gjerne som del av en fremvoksende «delingsøkonomi» (Belk 2014; Botsman and Rogers 2011). Delingsøkonomier kan beskrives som en form for økonomisk samarbeid der under-utnyttede ressurser gjøres tilgjengelige for andre innenfor et sosialt nettverk og de favner over mange ulike typer produkter, tjenester og forretningsmodeller (Wahlen and Laamanen 2017). Ulike tekniske og organisatoriske ordninger der en kan erstatte, eller utsette kjøp av nye varer gjennom deling prøves i dag ut av aktører innenfor ulike sektorer i samfunnet. Det er i dag en utbredt oppfatning om et en fremtidig «grønn» økonomi er nødt til å inkludere en større grad av deling. Dagens delingsordninger benyttes likevel av en liten andel i befolkningen, og bidraget for å redusere konsum og klimautslipp er sannsynligvis nokså begrenset. Det er derfor viktig at forskning og politisk arbeid på dette feltet legger til rette for en oppskalering av delingsordninger slik at det får større utbredelse og mer betydning for klima- og miljø. Det er også viktig å i størst mulig grad ta i bruk teknologiske og organisatoriske innovasjoner som kan gjøre deling mer attraktivt og tilgjengelig.

Denne studien er del av prosjektet UPSCALE, der formålet er å bidra til en oppskalering av deling som er bærekraftig med utgangspunkt i lokale biblioteker. Forsøk med deling tilknyttet biblioteker har vist seg å være levedyktige og dette gjør at de fremstår som viktige arenaer for å oppskalere deling lokalt. Dette kan forsterkes ved et tettere samarbeid med andre interesserte aktører innenfor frivillighetssektoren og private organisasjoner. Samarbeid på tvers av sektorer kan bidra til å øke kunnskapene om dette i befolkningen og utforske nye løsninger som kan gjøre dette mer interessant, enklere og attraktivt. Som en del av forskningsprosjektet gjøres det også forsøk med å prøve ut

¹ <https://www.sustainabledevelopmentindex.org/>

deling i butikker ved hjelp av bibliotekenes lånekort. Dette er en ordning som er etablert i utvalgte Jernia jernvarebutikker og biblioteker i Tromsø og Drammen.

Det er imidlertid behov for å vite mer om hvordan deling i dag gjøres i befolkningen, hva som driver dette og hva som begrenser en videre bruk. Det er også interessant å få mer kunnskap om hvilken interesse det er for å prøve ut nye former for deling som understøttes av de lokale bibliotekene. I denne rapporten dokumenteres resultater fra et delprosjekt i UPSCALE der disse forholdene kartlegges. Dette arbeidet er ment som en plattform for videre arbeid i prosjektet mens inngående analyser vil bli gjort i faglige artikler og konferansebidrag.

Rapporten er skrevet av Tom Erik Julsrud som også er ansvarlig for analysene. Karina Standal, Nina Holmelin, Marit Aure, Anniken Førde, Henrik Jochumsen og Nina Solberg har bidratt med kommentarer og innspill sammen med representanter for prosjektets referansegruppe. Paolo Zupin og Astrid Arnstad bidratt med grafisk utforming og tilrettelegging for publisering.

1.1 Spørreundersøkelsene

En videre utvikling av delingsløsninger i samfunnet fordrer at en kjenner til hvordan deling gjøres i dag, interessefeltet i befolkningen og holdninger til eventuelle nye og eksisterende løsninger. I denne rapporten skal det rapporteres fra to spørreundersøkelser som undersøker dette. Den ene er rettet mot et representativt utvalg av befolkningen i fem kommuner: Drammen, Tromsø, Nordre Follo, Lier og Lillestrøm; den andre er rettet mot bibliotekbrukere innenfor hver av disse kommunene.

Panelundersøkelsen er gjort av analysefirmaet Kantar og er basert på deres brukerpanel i de fem aktuelle kommunene. Utvalget er satt sammen og vektet slik at det gir et representativt bilde av innbyggerne i kommune når det gjelder kjønn, alder og bosted. Styrken ved disse dataene er at de kan gi et bilde av hva befolkningen i kommunene gjør og tenker når det gjelder biblioteker, utlån og deling av gjenstander.

Brukerundersøkelsen er distribuert av bibliotekene, via epost, sosiale medier og nyhetsbrev. Dette er ikke et representative utvalg av bibliotek-brukere eller innbyggere i kommunen, men et relativt tilfeldig utvalg av personer som har svart på undersøkelsen. Styrken ved disse dataene er at de inneholder informasjon om lokale brukere av eksisterende og nye lånetjenester, som i en del av kommunene er relatert til bibliotekene.

1.2 Rapportens struktur

Vi skal nedenfor beskrive nærmere noen hovedfunn fra disse to spørreundersøkelsene. I det neste kapittelet (2) vil vi gjøre rede for datagrunnlag og metode, før vi i kapittel 3 tar for oss panelundersøkelsen. Vi vil her legge frem resultater på fire hovedområder: oppslutningen rundt bibliotekene i de lokale kommunene; bruken av eksisterende delingsordninger og interesse for nye typer deling der bibliotekenes lånekort brukes for å låne ting i butikker. Vi vil også kort komme inn på hvilken betydning Covid-19 pandemien har hatt for bruk av delingstjenester. I kapittel 4 vil vi legge frem resultater fra brukerundersøkelsen for å vise hovedtrekk innenfor hvert av de fem bibliotekene når det gjelder bruk av bibliotek og eksisterende låneordninger. I kapittel 5 vil vi sammenfatte hovedfunn og diskutere kort noen implikasjoner for videre analyser i prosjektet.

2 Datagrunnlag og metode

2.1 Panelundersøkelsen

Populasjonsgrunnlaget for undersøkelsen er Kantars aksesspanel som består av et forhåndsrekruttert utvalg av personer over 18 år (p.t. ca. 40.000 personer). Ut fra dette panelet er det hentet ut informanter som er bosatt innenfor de aktuelle kommunene, totalt 1319 personer (Tabell 2.1). Intervjuperioden var 16/9 – 5/10 2020.

Tabell 2.1 Utvalg i panelundersøkelsen fordelt på kommuner

	N	Prosent
Drammen	304	23
Nordre Follo	287	22
Lillestrøm	267	20
Lier	89	7
Tromsø	372	28
<i>Totalt</i>	<i>1319</i>	<i>100</i>

Spørreskjemaet består av 36 enkeltpørsmål der flere utgjør spørsmålsbatterier og andre inngår i filterstruktur. Intervjuets lengde i en standard befolkningsundersøkelse (avhengig av tema/motivasjon), påvirker både rekrutteringsmuligheter, frafall underveis i utfyllingen samt svar kvalitet mot slutten av intervjuet. Median intervjuetid i denne undersøkelsen er 10 minutter. Spørreskjemaet finnes vedlagt ([Vedlegg 1](#)). Undersøkelsen ble sendt ut til 2 939 respondenter og vi mottok 1 319 komplette besvarelser. Det endelige utvalget er vektet etter kjønn, alder og bosted² innen hver kommune, og deretter på tvers av de tre kommunene tilsvarende deres relative størrelse i målgruppen. Foruten de nevnte bakgrunnsvariablene vil vi benytte informasjon om innvandrerbakgrunn.

2.2 Brukerundersøkelsen

Denne undersøkelsen ble distribuert til brukere av bibliotekene i Drammen, Nordre Follo, Tromsø, Lier og Lillestrøm via epost, sosiale medier og nyhetsbrev. Informantene ble oppfordret til å besvare undersøkelsen ved å klikke på en digital lenke som ledet til et skjema som kunne fylles ut i en nettleser på mobil, nettbrett eller mobiltelefon. Undersøkelsen lå åpen i perioden 10. august til 9. november 2020. Informantene kunne velge mellom en norsk og en engelsk versjon av

² Vekting etter bosted innebærer at det tas korrigeres for informantenes innenfor kategoriene by, tettsted eller land.

undersøkelsen. Totalt kom det inn 2120 norske og 43 engelskspråklige skjema. Etter fjerning av 389 ufullstendig utfylte skjema satt vi igjen med et nettoutvalg på 1774 informanter.

For å stedfeste bibliotekbrukernes tilhørighet kunne de selv angi bostedskommune. Informanter som oppga at de ikke bodde i noen av de fem kommunene ble i etterkant skjønnsmessig kategorisert, basert på geografisk nærhet til kommunene. Likevel er det vel 7 prosent av informantene som har et bosted som gjør det usikkert å fastslå hvilket bibliotek vedkommende sokner til.

Det er en stor overvekt av informanter fra Drammen i dette datasettet. Årsaken er at dette var den eneste undersøkelsen som ble distribuert som en epost til alle bibliotekbrukerne. I de øvrige ble den distribuert via sosiale medier, på nettsider og i nyhetsbrev.

Utvalget speiler befolkningen i kommunene når det gjelder inntekt og utdanning, selv om det er en høyere andel av de med aller høyest utdanning (Tabell 2.5). Det er imidlertid nesten dobbelt så mange kvinner som menn i utvalget, og et underskudd på eldre sett i forhold til den representative panelundersøkelse (Tabell 2.2-2.3). Dette kan nok knyttes til utvalgsmetodikk, siden personer i de eldste alderskategoriene ofte er mindre ivrige på å svare på nettundersøkelser, eller de har dårligere kunnskap og erfaring med bruk av digitale verktøy.

Tabell 2.2. Kjønn og bosted

	Mann		Kvinne		Total
	N	Prosent	N	Prosent	N
Nordre Follo	12	17	57	83	69
Drammen	305	31	696	70	1001
Lier	42	33	84	67	126
Tromsø	74	32	243	77	317
Lillestrøm	38	31	86	70	124
Annet	41	30	96	70	137
<i>Total</i>	<i>512</i>	<i>29</i>	<i>1262</i>	<i>71</i>	<i>1774</i>

Tabell 2.3. Aldersfordeling, bruker- og panelundersøkelsen. Prosent.

	Bruker-undersøkelse (=1774)	Kommune-undersøkelse (N=1319)
Under 20 år	3	1
20-29 år	10	7
30-39 år	17	10
40-49 år	24	14
50 - 59 år	18	21
60 og over	28	48
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Tabell 2.4. Husholdningsinntekt, bruker- og panelundersøkelsen

	Bruker-undersøkelsen (N=1774)	Panel-undersøkelsen (N=1319)
Under 200 000	4	2
200 000 - 399 000	9	7
400 000 - 599 000	18	14
600 000 - 799 000	13	14
800 000 - 999 000	13	17
1 000 000 - 1 999 000	13	12
1 200 000 - 1 399 000	7	9
1 400 000 eller mer	8	11
Ønsker ikke å svare/na	15	15
Totalt	100	100

Vi ser ellers at ca. 19 prosent av respondentene er første- eller andre generasjons innvandrere til Norge, noe som er over tre ganger så mange som i panelundersøkelsen som antagelig er mer representativ på dette feltet (selv om denne ikke er vektet for denne variabelen) (Tabell 2.6). I Drammen utgjør andelen med innvandrere gruppen ca 60 prosent.

Tabell 2.5. Utdanningsnivå i bruker- og panelundersøkelsen. Prosent

	Brukerundersøkelsen (N=1774)	Panelundersøkelsen (N=1319)
Grunnskole/ folkeskole, 7 - 10 år eller lignende	3	6
Videregående allmennfaglig utdanning	10	12
Videregående yrkesfaglig utdanning	6	11
Fagskole - yrkesrettede utdanninger (1/2 - 2 år) som bygger på videregående	6	9
Universitets- høyskoleutdanning med inntil 4 års varighet	34	35
Universitets- høyskoleutdanning med mer enn 4 års varighet	42	27
Total	100	100

Tabell 2.6. Andel innvandrere i bruker- og panelundersøkelsen.

	Brukerundersøkelsen (N=1774)	Panelundersøkelsen (N=1319)
Første- eller annen generasjon innvandrere	19	6
Ikke innvandrere	81	93
Total	100	100

3 Panelundersøkelsen

Vi skal nå se nærmere på hvordan den generelle befolkningen i de fem kommunene benytter biblioteket og de eksisterende delingsordningene, og hvordan de stiller seg til lån av gjenstander i butikkene.

3.1 Bruk av bibliotekene

Resultatene viser at omtrent halvparten av innbyggerne i de fem kommunene har brukt bibliotekene en eller flere ganger det siste året. (Tabell 3.1) Hovedaktivitetene er (fremdeles) å låne bøker og andre medieprodukter, men 20 prosent har deltatt i organiserte møter og 10 prosent i uformelle møter (Tabell 3.2). En kan dermed trygt slå fast at bibliotekene i dag er mer enn bare utlån av bøker.

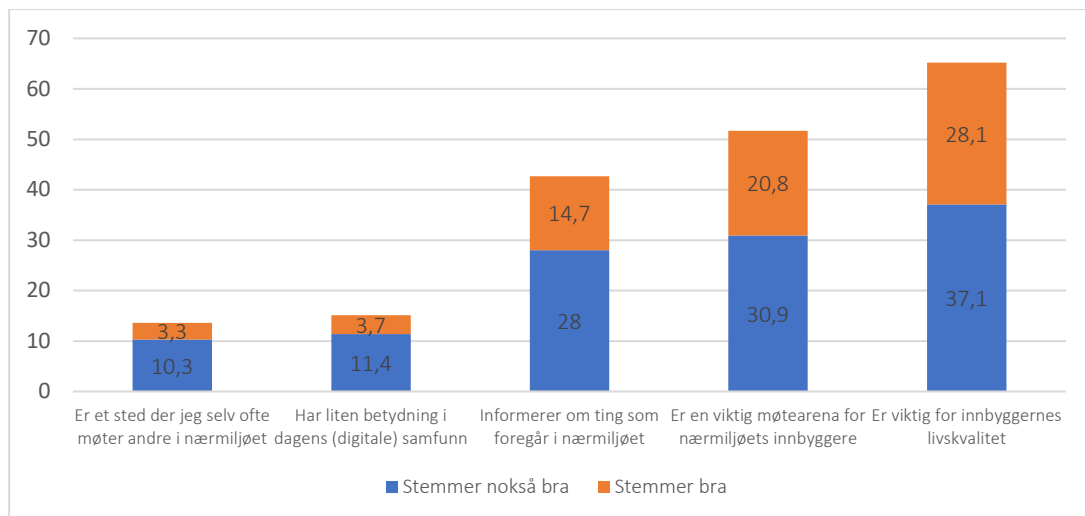
Som vist i figur 3.1, anser vel 65 prosent av informantene at bibliotekene er i stor eller svært stor grad er viktige for innbyggernes livskvalitet, og over halvparten mener at dette er et viktig møtested for lokalmiljøets innbyggere. Et mindretall på ca. 15 prosent mener at bibliotekene har fått mindre betydning i dagens samfunn med flere digitale lånetilbud. Oppslutningen rundt nærbibliotekene er altså betydelig i kommunene. Det er en overvekt av kvinner som bruker bibliotekene, samt personer med høy utdanning og med innvandrerbakgrunn.

Tabell 3.1. Bruksfrekvens for bibliotekene sist år. Prosent.

	Drammen	Nordre Follo	Lillestrøm	Lier	Tromsø	Totalt
Aldri	53	42	55	44	43	47
1-5 ganger	32	39	29	30	36	34
6 eller flere ganger	14	18	14	26	21	18
Vet ikke	1	1	2		1	1
Totalt	100	100	100	100	100	100

Tabell 3.2. Bruksområder for biblioteket siste år. (Flere svar mulig). Prosent.

	N	Prosent
Lånte bøker, filmer, etc	507	75
Deltatt i organiserte møter	135	20
Annet	121	18
Deltatt i uformelt møte	68	10
Vet ikke	5	1
Totalt	838	123

Figur 3.1. Vurdering av nærbibliotek, eller det biblioteket som oftest benyttes. Prosent.

Tabell 3.3 Årsakene til ikke å besøke biblioteket det siste året. Prosent (Flere svar mulig).

	N	Prosent
Foretrekker å kjøpe bøker	269	43
Leser sjelden bøker	217	35
Tilgang til bøker gjennom nettbaserte leverandører	105	17
Annet	90	14
Vet ikke	21	3
Vet ikke hvor biblioteket ligger	13	2
Utvalget av bøker o.l. er for dårlig	8	1
Totalt	723	116

Årsakene til at folk *ikke* besøker biblioteket er at de heller kjøper bøkene de trenger, at de sjelden leser bøker. 17 prosent av ikke-lånerne indikerer at de heller laster ned innhold fra nettleverandører (tabell 3.3). Dette vil nok i stor grad også innebefatte lydbøker.

3.2 Delingsordninger ved bibliotek og via frivillige organisasjoner

I alle de fem kommunene finnes det i dag et organisert tilbud for deling av ulike typer utstyr. Som nevnt dreier dette seg om BUA i Nordre Follo, Lier og Lillestrøm, TURBO i Tromsø og Mitt Skattkammer i Drammen. Undersøkelsen viser at disse ordningene er relativt godt kjent; totalt i

kommunene er det 59 prosent av innbyggerne som kjenner til ordningene (Tabell 3.4).³ Blant de som kjenner til ordningene er det 10 prosent som har brukt dette siste år og halvparten av disse har kun benyttet dette én gang (Tabell 3.5). Dette betyr at det er det 6 prosent av befolkningen i de fem kommunene som har benyttet dette, om også en tar med de som ikke kjenner til tilbudet.

Utlånsordningene er mest i kommunene Nordre Follo og Lier og bedre kjent av kvinner enn menn (Tabell 3.6). Aldersmessig er dette best kjent blant de som er mellom 30 til 60 år, men bruken er klart størst i de yngre aldersgruppene (Tabell 3.7). Det er også i disse gruppene at tilbudet benyttes mest.

Tabell 3.4 Bruk av låneordninger ved bibliotekene og frivillige organisasjoner i kommunene og andelen som har lånt siste år.

	Drammen	Nordre Follo	Lillestrøm	Lier	Tromsø	Total
Kjennskap til utlånsordningene (N=1319)						
Ja	42	81	45	74	62	59
Nei	55	18	51	25	35	38
Vet ikke	4	1	4	1	3	3
	100	100	100	100	100	100
Lånt utstyr siste år (N=811)						
Ja	9	9	6	10	13	10
Nei	91	91	94	90	87	90
	100	100	100	100	100	100

Tabell 3.5 Bruk av låneordninger ved bibliotekene og frivillige organisasjoner i kommunene. Prosentvis fordeling av personer med kjennskap til ordningen (N=811) og totalt (N=1319).

	N	Prosent (N=1319)	Prosent (N=811)
Aldri	727	55	90
1 gang	96	4	6
2-5 ganger	85	2	4
6 eller flere ganger	18	0	0
Vet ikke	3	0	0
Total	929	62	100
Kjenner ikke til ordningen	845	38	
Totalt	1774	100	

Tabell 3.6 Kjennskap til låneordninger ved bibliotekene og frivillige organisasjoner og kjønn. Prosent

	Mann	Kvinne	Total
Ja	53	65	59
Nei	44	33	38
Vet ikke	3	3	3
Total	100	100	100

³ Spørsmålsstillingen var her: «Kjenner du til at man kan låne sportsutstyr, verktøy, ved biblioteker eller frivillige organisasjoner (for eksempel BUA og TURBO)?»

Tabell 3.7 Kjennskap til og bruk av kommunenes utlånsordninger og alder. Prosent

	Alder				Totalt
	Under 30	30-44	45-59	60+	
Kjennskap til utlånsordningene (N=1319)					
Ja	54	63	63	56	59
Nei	45	36	35	41	38
Vet ikke	1	2	3	3	3
	100	100	100	100	100
Lånt utstyr siste år (N=811)					
Ja	21	16	9	7	10
Nei	79	85	91	93	90
	100	100	100	100	100

Kjennskap til låneordningene øker tydelig i takt med bruk av bibliotekene (Tabell 3.8). Det er også slik at jo oftere folk er på biblioteket, jo hyppigere brukes låneordningene blant de som kjenner til dette. Dette er sannsynligvis mest utpreget der utlånsordningene er samlokalisert med biblioteket, som i Nordre Follo. Sammenhengen kan også tyde på at bibliotekene er med på å gjøre ordningene mer kjent, eller at det er bakenforliggende holdninger eller sosio-demografiske forhold som gjør at bruk av bibliotekene sammenfaller med mer kjennskap til, og bruk av deling.

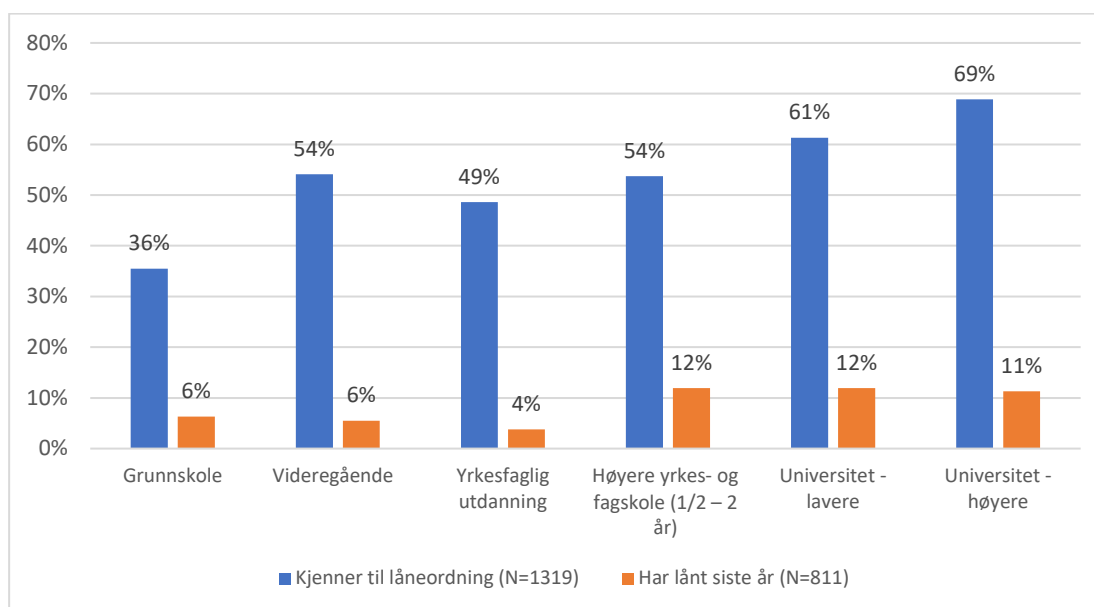
Husholdningenes inntekt har betydning for om en kjenner til lånetilbudet, men bruken av dette er ikke høyere blant de med høyere inntekt (Tabell 3.9). Det er ingen signifikant forskjell mellom husholdninger med ulik inntekt når det gjelder bruken av låneordningen, blant de som er kjent med denne. Som vist i figur 3.2 er det imidlertid slik at utdanningsnivå har en positiv sammenheng med både kjennskap og bruk. Det synes dermed å være klart at delingsordningene ikke kun er noe som brukes av familier med dårlig inntekt. Kjennskapen til og bruk av ordningene synes imidlertid å være relatert til utdanningsnivå.

Tabell 3.8. Kjennskap til og bruk av kommunenes utlånsordninger og bruk av det lokale biblioteket siste år. Prosent.

	Bruk av bibliotek siste år			
	Aldri	1-5 ganger	6 eller flere ganger	Vet ikke
Kjennskap til utlånsordningene (N=1319)				
Ja	48	66	76	50
Nei	49	32	22	50
Vet ikke	3	2	2	
Total	100	100	100	100
Brukt ordningen siste år (N= 813)				
Ja	4	11	19	14
Nei	96	89	81	86
Total	100	100	100	100

Tabell 3.9 Kjennskap til og bruk av kommunenes utlånsordninger og husholdningsinntekt. Prosent

	Husholdningenes årlige netto inntekt			
	< 400 000	400 000-799 999	800 000-1 999 999	1 200 000 <
Kjennskap til utlånsordningene (N=1319)				
Ja	54	59	61	63
Nei	41	38	38	35
Vet ikke	5	3	2	3
Total	100	100	100	100
Lånt utstyr siste år (N=811)				
Ja	12	7	12	9
Nei	88	94	88	91
Total	100	100	100	100

Figur 3.2 Kjennskap til og bruk av kommunenes utlånsordninger og utdanningsnivå

Det er først og fremst praktiske motiver som fremholdes som motiv for å låne utstyr, men klimapolitiske holdninger spiller også en rolle (Tabell 3.10). Årsaken som flest nevner er at det gir tilgang til utstyr de sjelden bruker, og 63 prosent av de som har lånt har angitt dette alternativet. Derneft nevner 28 prosent at grunnen er at det å kjøpe nytt bidrar til økt forbruk og 22 prosent at det er for kostbart å kjøpe nytt.

De som kjenner til tilbudet, men ikke har brukt ordningen, ble spurt om årsakene til dette (Tabell 3.11). De aller fleste (80 prosent) indikerer at dette var fordi de ikke hadde bruk for denne typen utstyr. 29 prosent fremhever derneft at dette var fordi de ønsket å eie denne typen gjenstander. Svært få hevdet at dette skyldtes at lån av utstyr kunne gi inntrykk av at husholdningen har dårlig råd, eller at de trodde kvaliteten på utstyr var dårlig.

Tabell 3.10. Årsaker til å låne av gjenstander. Prosent.

	Antall	Prosent
Å kjøpe nytt er for kostbart	18	22
Å kjøpe nytt bidrar til økt forbruk	23	28
Ga tilgang til utstyr som jeg sjelden bruker	52	63
Ønsket å prøve ut utstyr som jeg vurderer å kjøpe	16	19
Ønsket å prøve ut ordningen	6	7
Synes det generelt er tungvint og upraktisk å eie for mye	8	10
Fant ikke det jeg ville ha i butikken	2	2
Vet ikke	1	1
Annet	6	7
Totalt	132	159

Tabell 3.11. Årsaker til at en ikke har lånt utstyr (blant de som kjenner til dette). Prosent

	Antall	Prosent
Har ikke hatt behov for produktene	561	80
Ønsker å eie eget utstyr	132	19
Kjenner tilbudet for dårlig	58	8
Ingen spesiell grunn	40	6
Virker tungvint	14	2
Usikker på produktenes kvalitet	7	1
Gir inntrykk av at husholdningen har dårlig råd	7	1
Totalt	819	116

Tabell 3.12. Mest sannsynlige alternativ dersom en ikke hadde kunnet låne. Prosent.

	Antall	Prosent
Ville kjøpt nytt i butikk	19	23
Ville kjøpt brukt, på Finn el.l.	24	29
Ville lånt av venner / kjente	27	33
Ville leiet et annet sted	9	11
Ville ikke utført aktiviteten	28	34
Vet ikke	2	2
Totalt	110	133

Informantene som hadde lånt ble også spurt om hva som ville vært det mest sannsynlige alternativet dersom dette ikke hadde vært mulig (Tabell 3.12). Her oppgir en av tre at de ikke ville ha utført aktiviteten og omtrent en like stor andel at de ville forsøkt å få lånt utstyr av venner og bekjente, eller prøvd å kjøpe utstyr på Finn, eller lignende. Dette indikerer at låneordningene bidrar til at flere kan engasjeres i sports og fritidsaktiviteter i lokalsamfunnene. Samtidig ville 23 prosent kjøpt nytt utstyr, og dette tilsier at utlånsordningene har hatt en begrensende virkning på innkjøp av nye varer i butikkene.

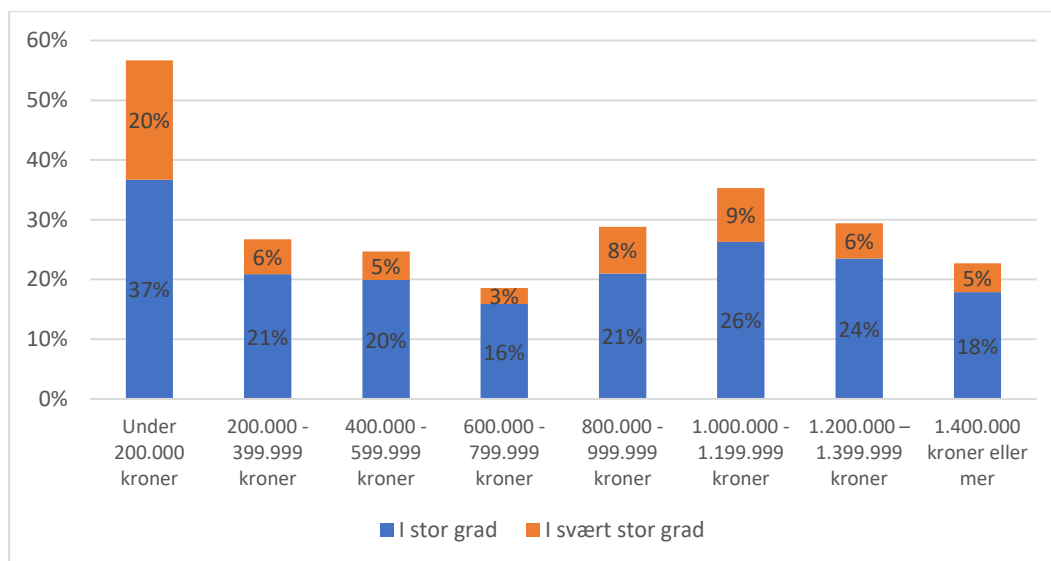
3.3 Interesse for lån i butikkene ved hjelp av lånekort fra biblioteket

En ordning som skal prøves ut i forskningsprosjektet UPSCALE er lån av gjenstander i butikker ved hjelp av bibliotekenes lånekort. Resultatene viser at det er en tydelig interesse for denne typen ordninger i kommunene. *Totalt oppgir hver fjerde respondent at de vil være interessert i dette.* Interessen er høy i alle kommuner, men særlig høy i Lier og Tromsø (Tabell 3.13).

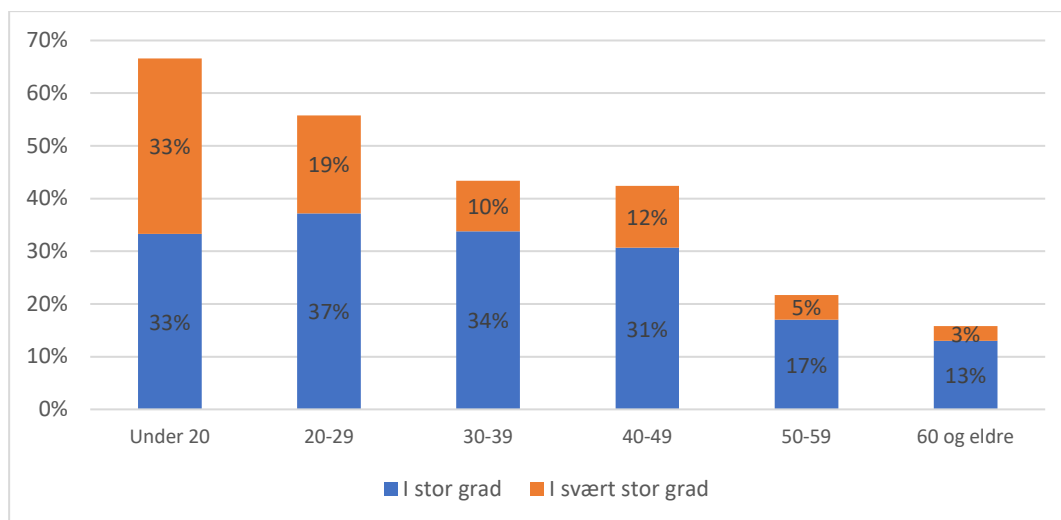
Det er i første rekke personer i yngre årsklasser som er positivt innstilt, og i større grad kvinner enn menn. Det er også slik at personer med innvandrerbakgrunn bakgrunn er signifikant mer interessert i et slikt tilbud, og de med en husholdningsinntekt på under 200 000 kroner (Figur 3.3). I denne gruppen med de laveste inntektene er godt over halvparten interessert å benytte dette. Her finner en imidlertid trolig en overvekt av aleneboende, ettersom disse som oftest har lavere husholdningsinntekt enn husholdninger med to lønnstakere. Man kan også anta at mange aleneboende med lav inntekt har mindre plass til å ha utstyr i egen bolig. Samtidig er det slik at det i alle inntektsgrupper er en betydelig andel som kan tenke seg å låne i butikk, og andelen er også økende også frem til de med samlede inntekter på 1000 000 kroner eller mer. Dette indikerer at det i likhet med lån av utstyr gjennom frivillige organisasjoner er andre ting enn bare økonomi som ligger til grunn for interessen.

Tabell 3.13. Interesse for å låne gjenstander i butikk med bibliotek kort i kommunene (N= 1319) prosentvis

	Verken i liten eller i stor grad					Vet ikke	Total
	Ikke interessert	I liten grad	I stor grad	I svært stor grad			
Drammen	26	25	21	17	6	5	100
Nordre Follo	22	31	15	18	7	7	100
Lillestrøm	19	27	21	21	6	6	100
Lier	25	21	17	25	9	3	100
Tromsø	16	20	26	23	6	9	100
<i>Total</i>	<i>21</i>	<i>25</i>	<i>21</i>	<i>20</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>100</i>

Figur 3.3. Interesse for å låne gjenstander i butikk med bibliotek kort og brutto husholdningsinntekt (N= 1319)

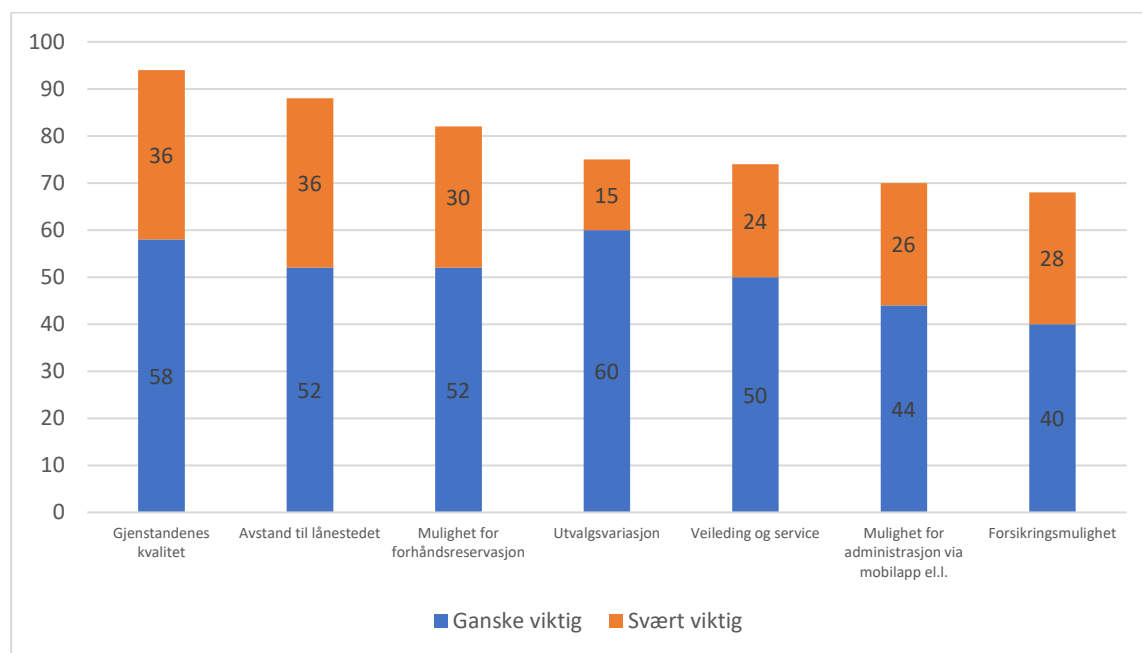
Figur 3.4. Interesse for å låne gjenstander i butikk med bibliotek kort og alder (N= 1319)

Interessen for å låne er høyest i de yngre årsklassene og for de under 30 år er over halvparten interessert i et slikt tilbud (Figur 3.4). Interessen avtar med alderen og for de over 50 er det kun en av fem prosent som er interessert. Dette kan nok forklares med at eldre generelt har bedre råd enn yngre, men som vi så er ikke inntekter alene nok til å forklare variasjon i interesse. Det dermed er grunn til å tro at det er bakenforliggende forhold, som for eksempel holdninger og verdier, som kan ha betydning for disse variasjonene.

På spørsmål om hvilke gjenstander som de med interesse helst vil låne er det verktøy og sportsutstyr som nevnes oftest, etterfulgt av klær sykler og spill (Tabell 3.14). Her er det også signifikante kjønnsforskjeller; menn vil først og fremst låne verktøy mens kvinner helst vil låne sportsutstyr, kjøkkenutstyr, klær, sykler og spill.

Tabell 3.14. Gjenstander som det er interesse for å låne i butikk og kjønn. Prosent. (Flere svar mulig)

	Mann	Kvinne	Alle
Verktøy	67	55	61
Sports- og turutstyr	32	44	39
Kjøkkenutstyr	5	11	21
Klær	2	6	20
Sykkel	17	26	8
Spill	17	22	4
Vet ikke	14	16	15
Totalt	154	179	167

Tabell 3.5. Forhold som er av betydning ved lån av gjenstander i butikk. Prosent. (N=953)

For de som kan tenke seg å låne utstyr i butikk er det kvalitet og avstand til lånestedene som har mest betydning (Figur 3.5). Derneft følger muligheter for forhåndsreservasjon, utvalg og veiledning/service i butikkene. Mulighet for å administrere via mobilapp og forsikringsmuligheter har lavere betydning. Ellers har imidlertid alle de nevnte forhold en viss betydning for mulige lånere.

3.4 Covid 19

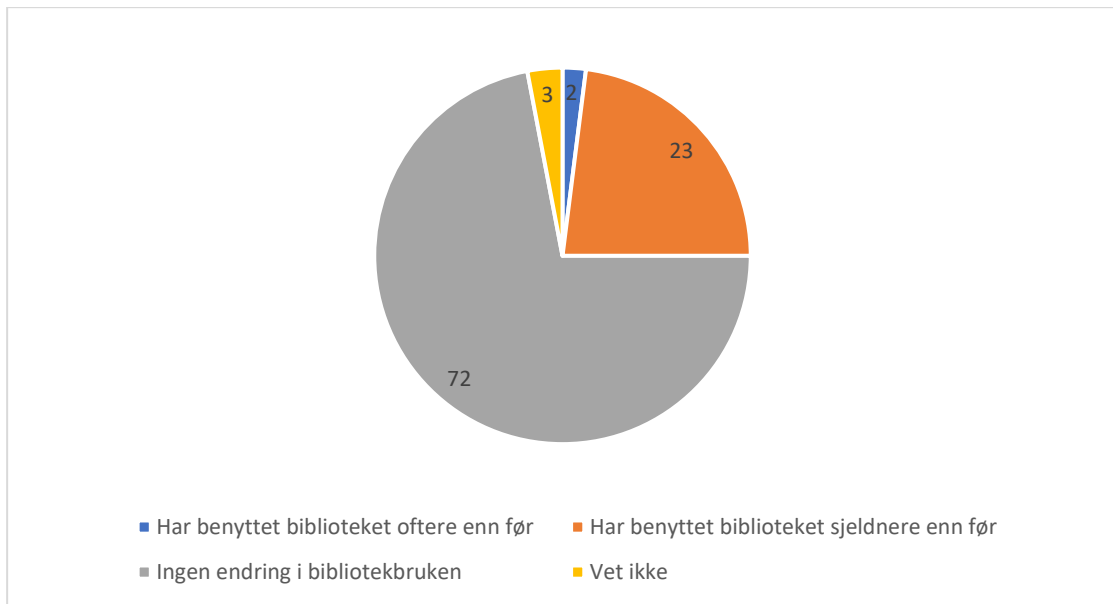
Covid 19 -pandemien som inntrådte i Norge i 2020 gjorde at mange endret sine vaner. Mange tilbragte mer tid i nærmiljøet og mulighetene for lange reiser ble sterkt redusert. For en stor del av arbeidstakerne ble hjemmekontor en ny arbeidsform. Dette kan ha gjort bibliotekene mer attraktive i befolkningen. Samtidig ble også bibliotekene underlagt begrensninger. Som en del av smittevernet har regjeringen anbefalt kommunene å begrense sine virksomheter og aktiviteter som har stort potensial for smittespredning, herunder også biblioteker⁴. I hvilken grad kommunene har pålagt biblioteker og stenge har imidlertid variert mellom kommunene. Som vist i figur 3.6 har de fleste ikke endret sine vaner på dette området, mens en fjerdedel har redusert bruken. Et mindretall på 2 prosent sier bruken har økt.

Ser vi på deling på andre områder er det heller ikke store endringer (Tabell 3.15). For de fleste har det stort sett ikke vært noen endringer, eller de har redusert delingsaktivitetene. Rundt 10 prosent av de som selger eller kjøper ting på Finn har økt sine aktiviteter, og omtrent like mange har gitt bort eller solgt mer klær på gjenbruksordninger.

Figur 3.15 Endring i bruk av biblioteker som følge av Covid-19 pandemien. Prosent

	Økt	Redusert	Ingen endring	N
Lånt eller lånt ut mindre verktøy eller redskaper via delingsapper	10	22	45	40
Kjøpt/solgt eller gitt bort/fått brukte gjenstander på Finn, el.l.	10	12	75	1050
Kjøpt/gitt bort brukte klær i gjenbruksordning	9	9	80	1171
Lånt bil på delebilordning	7	16	67	73
Delt overskuddsmat i nabolaget	6	19	63	153
Leid eller leid ut eget hus eller fritidsbolig	6	30	55	159
Lån/leid ut egen bil	5	20	61	41
Kjøpt/gitt bort ting på loppemarked	5	18	74	944
Samkjørt med personer i nabolaget	3	22	66	140
Lånt utstyr via forening, lag, el.l.	3	13	76	152

⁴ [Koronasituasjonen - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Figur 3.6. Endring i bruk av biblioteker som følge av Covid-19 pandemien

4 Brukerundersøkelsen

Brukerundersøkelsen baserer seg på svar fra et bredt utvalg lånere ved bibliotekene, rekruttert via bibliotekene i henholdsvis, Nordre Follo, Drammen, Lillestrøm, Lier og Tromsø. Vi skal i dette kapittelet se nærmere på hvilke variasjoner vi finner innenfor hver av kommunene med tilhørende bibliotek når det gjelder bruk av bibliotek og utlånsordninger. Som sammenligning viser vi gjennomsnittstall for bibliotek-brukere i alle kommunene⁵.

4.1 Nordre Follo

I denne kommunen har vi et nokså lite utvalg (N=69), og resultatene må derfor vurderes med en viss varsomhet. I forhold til øvrige bibliotekene i undersøkelsen er Kolben bibliotek i Nordre Follo hyppig brukt, og tre av fire har brukt dette seks ganger eller mer siste år (Tabell 4.1). Biblioteket har en utlånsprofil som er nokså lik den vi finner for de øvrige bibliotekene, der 96 prosent har lånt bøker, film, spill eller musikk ved sitt forrige besøk (Tabell 4.2)

Utlånsordningene ved biblioteker og frivillige organisasjoner er spesielt godt kjent i Nordre Follo, og nær sagt alle er kjent med ordningen (Tabell 4.3). Dette skyldes utvilsomt at BUAs utlånsordning ligger vegg i vegg med biblioteket. Det betyr i sin tur at bibliotekbrukerne også er meget aktive lånere av utstyr, og nær halvparten av brukerne av biblioteket har lånt i løpet av siste år (Tabell 4.4). Dette er 30 prosentpoeng høyere enn for lånerne i de andre kommunene. Som i de fleste andre bibliotekene i undersøkelsen er det også turutstyr som er mest populært (Figur 4.1). Utlånstilbudet er meget populært, og 82 prosent oppgir at de er svært fornøyde med sitt siste lån (Tabell 4.3).

Tabell 4.1. Bruksfrekvens for biblioteket sist år. Prosent

	Antall	Nordre Follo	Alle
Aldri	3	4	5
1-5 ganger	14	20	37
6 ganger eller fler	51	74	57
Vet ikke	1	1	0
Total	69	100	100

⁵ Det er en betydelig overvekt av informanter fra Drammen i utvalget. Vi har likevel valgt å ikke vekte for dette. Det betyr imidlertid at informantene i denne kategorien får forholdsvis mer vekt i sammenligningene.

Tabell 4.2. Bruksområder for biblioteket siste år. Prosent (Flere svar mulig).

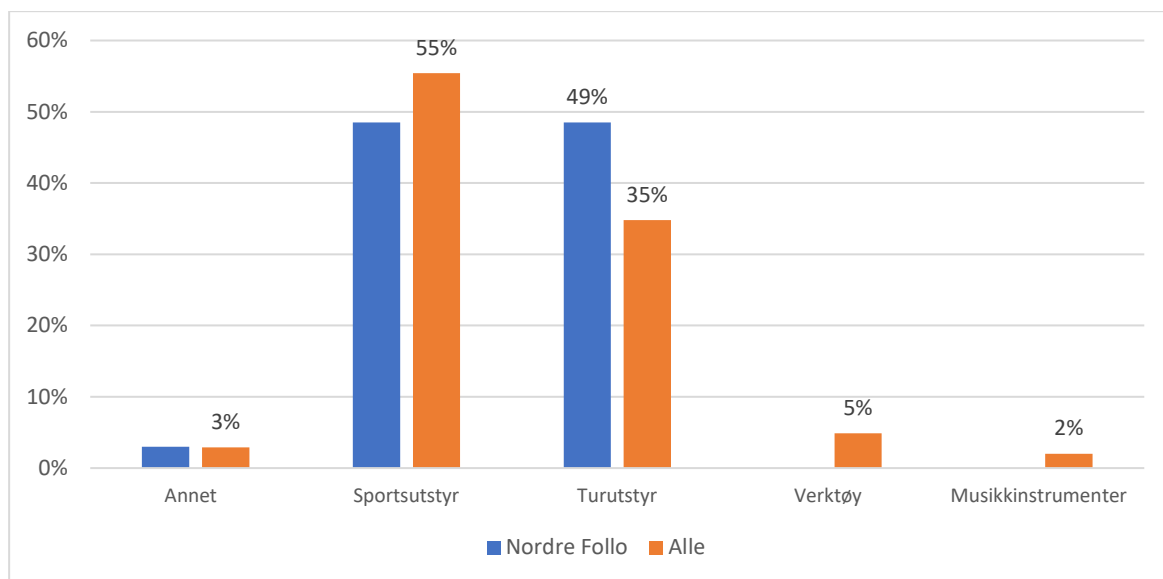
	Antall	Nordre Follo	Alle
Lånt bøker/filmer/spill/musikk	63	96	94
Deltatt i organiserte møter eller foredrag	18	27	23
Deltatt i uformelt møte	7	11	11
Annet	16	24	20
Total	104	158	148

Tabell 4.3. Kjennskap til låneordninger ved bibliotek og frivillige organisasjoner. Prosent

	Nordre Follo	Alle
Kjenner til låneordning	96	52
Kjenner ikke til låneordning	4	48
Total	100	100

Tabell 4.4 Bruk av låneordninger ved biblioteker og frivillige organisasjoner. Prosent

	Nordre Follo	Alle
Aldri	50	78
1 gang	15	10
2-5 ganger	27	9
6 eller flere ganger	5	2
Vet ikke	3	0
Alle	100	100

Figur 4.1 Gjenstander lånt ved siste lån. Prosent.

Tabell 4.5. Låneres vurdering av forrige lån. Prosent.

	Nordre Follo	Alle
Dårlig	0	1
Verken bra eller dårlig	0	1
Bra	18	21
Svært bra	82	78
	100	100

4.2 Drammen

Drammen er representert med et stort antall informanter i denne undersøkelsen (N=1001). Dette gjør at dataene sannsynligvis gir et forholdsvis reliabelt bilde av brukermassen, selv om vi ikke kan si at det er et representativt utvalg.

Bruksfrekvensen av Drammen bibliotek og bruksområdene er på linje med hva en finner i de andre bibliotekene. Dette tilsier at 6 prosent har aldri benyttet biblioteket, mens vel halvparten er aktive brukere som har lånt 6 ganger eller mer (Tabell 4.6). Utlånsprofilen er også nokså lik det en finner for de andre bibliotekene; 94 prosent har lånt filmer, bøker, spill og musikk, mens 23 prosent har deltatt på formelle arrangementer.

Det er 41 prosent av informantene ved Drammen bibliotek som kjennskap til at en kan låne gjenstander gjennom frivillige organisasjoner (Tabell 4.8). Dette er 10 prosentpoeng lavere enn for

de øvrige bibliotek-brukerne under ett. Blant de som kjenner til tilbudet er det vel 20 prosent som har lånt utstyr det siste året (Tabell 4.9). Det er sportsutstyr og dernest turutstyr og verktøy som er mest populært å låne (Tabell 4.10). Som blant lånere i andre kommuner er brukerne svært fornøyd med dette (Tabell 4.11).

Tabell 4.6. Bruksfrekvens for biblioteket sist år. Prosent

	Frekvens	Drammen	Alle
Aldri	55	6	5
1-5 ganger	415	42	37
6 ganger eller fler	529	53	57
Vet ikke	2	0	0
Total	1001	100	100

Tabell 4.7. Bruksområder for biblioteket siste år. (Flere svar mulig) Prosent

	Antall	Drammen	Alle
Lånt bøker, film eller musikk	889	94	96
Deltatt i organiserte møter	213	23	27
Deltatt i uformelt møte	101	11	11
Annet	192	20	24
Sum	1395	147	158

Tabell 4.8. Kjennskap til låneordninger ved bibliotek og frivillige organisasjoner. Prosent

	Antall	Drammen	Alle
Ja	406	41	52
Nei	595	59	48
Total	100	100	100

Tabell 4.9 Bruk av låneordninger ved biblioteker og frivillige organisasjoner. Prosent

	Antall	Drammen	Alle
Aldri	335	83	78
1 gang	34	8	10
2-5 ganger	31	8	9
6 eller flere ganger	6	2	2
Total	406	100	0

Tabell 4.10 Gjenstander som ble lånt ved forrige lån. Prosent

	Antall	Drammen	Alle
Sportsutstyr	43	59	55
Turutstyr	16	22	35
Verktøy	7	10	5
Annet	3	4	3
Musikkinstrumenter	4	6	2
Total	73	100	100

Tabell 4.11. Vurdering av sist låneordningen. Prosent

	Antall	Drammen	Alle
Dårlig	1	1	1
Verken bra eller dårlig	1	1	1
Bra	18	25	21
Svært bra	51	72	78
Total	71	100	100

4.3 Lillestrøm

Det er totalt 124 bibliotek-brukere som har svart på undersøkelsen. Dette relativt begrensede utvalget gjør at en må vurdere resultatene, spesielt når de brytes ned på underkategorier.

Et betydelig flertall av bibliotek-brukerne er aktive lånere (65), mer enn 10 prosentpoeng høyere enn de øvrige kommunene (Tabell 4.12). Over 90 prosent har lånt bøker, mens over 20 prosent har deltatt på foredrag eller andre formelle arrangementer (Tabell 4.13).

I utvalget er det 40 prosent som har kjennskap til at en kan låne ut gjenstander fra frivillige organisasjoner, noe som er 10 prosentpoeng lavere enn for gjennomsnittet av alle brukerne i utvalget (Tabell 4.14). Av brukerne er det 22 prosent som har benyttet seg av ordningen det siste året (Tabell 4.15). I Lillestrøm er det spesielt sportsutstyr som er populært å låne, og over 70 prosent hadde lånt dette ved sitt forrige lån (Tabell 4.12). Som i de fleste andre biblioteker og kommuner er brukerne av låneordningen svært fornøyde og nær sag alle har bra eller meget bra erfaringer fra sitt siste lån (Tabell 4.16).

Tabell 4.12. Bruksfrekvens for biblioteket sist år. Prosent

	Antall	Lillestrøm	Alle
Aldri	7	6	5
1-5 ganger	52	42	37
6 ganger eller fler	65	52	57
Total	124	100	100

Tabell 4.13. Bruksområder for biblioteket siste år. Prosent (Flere svar mulig)

	N	Prosent	Alle
Lånt bøker/filmer/spill/musikk	63	92	94
Deltatt i organiserte møter eller foredrag	18	21	23
Deltatt i uformelt møte	7	10	11
Annet	16	15	20
Total	104	139	148

Tabell 14. Kjennskap til låneordninger ved bibliotek og frivillige organisasjoner. Prosent

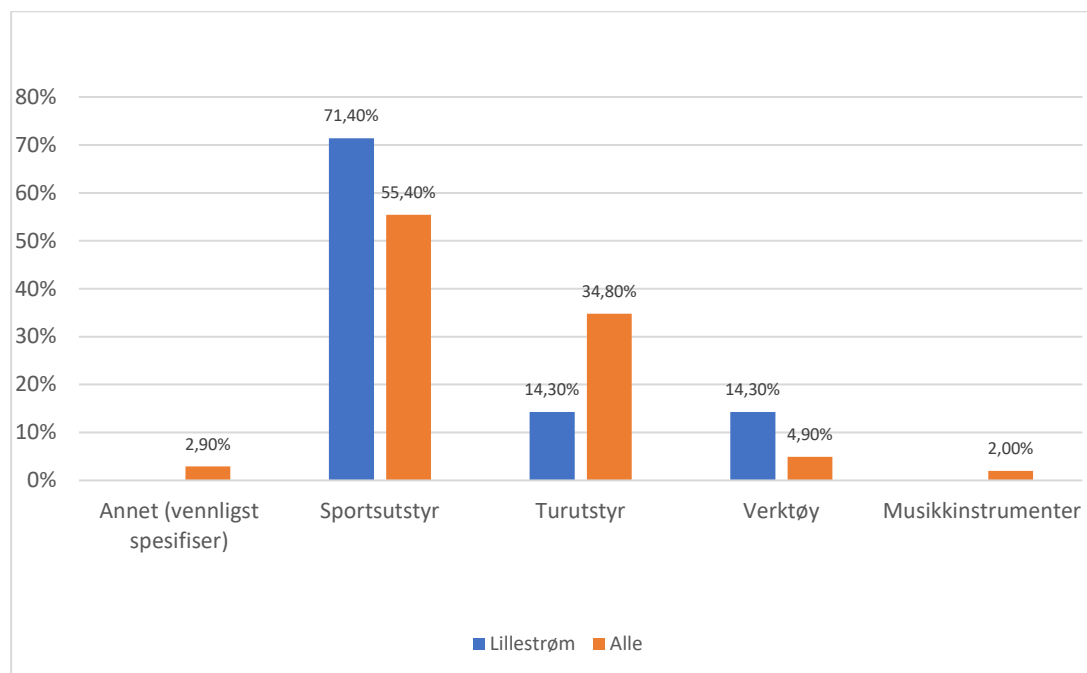
	Antall	Lillestrøm	Alle
Ja	50	40	52
Nei	74	60	48
Total	62	100	100

Tabell 4.15. Bruk av låneordninger ved biblioteker og frivillige organisasjoner Prosent

	Antall	Lillestrøm	Alle
Aldri	206	79	78
1 gang	30	12	10
2-5 ganger	17	7	9
6 eller flere ganger	8	3	2
Total	261	100	0

Tabell 4.16. Vurdering av sist låneordningen

	Antall	Lillestrøm	Alle
Dårlig	1	1	1
Verken bra eller dårlig	1	1	1
Bra	18	25	21
Svært bra	51	72	78
Total	71	100	100

Figur 4.2 Gjenstander lånt ved forrige lån.

4.4 Lier

Vi har i undersøkelsen data fra 126 bibliotek-brukere i Lier, noe som er et relativt lavt antall. Det er derfor vanskelig å vurdere hvor representative disse er for brukerne ved dette biblioteket.

Bruken av bibliotekene er ganske lik den vi finner totalt i undersøkelsen; 6 prosent har ikke besøkt dette siste år, men 57 prosent har brukt det 6 ganger eller mer. For 97 prosent av det lån av bøker, filmer, spill eller musikk som har vært årsaken til besøket.

Det er 65 prosent av bibliotekbrukerne som oppgir at de kjenner til muligheten for å låne utstyr ved frivillige organisasjoner, noe som er 13 prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet. Av disse er det 24 prosent som har benyttet seg av dette det siste året. Dette er også noe hyppigere enn for de øvrige brukerne i utvalget. Det er i første rekke sportsutstyr som har blitt lånt sist år, etterfulgt av turutstyr.

De som har benyttet låneordningen i Lier er meget fornøyde; over 90 prosent sier at deres erfaring med ordningen har vært svært bra.

Tabell 4.17. Bruksfrekvens for biblioteket sist år. Prosent

	Antall	Lier	Alle
Aldri	48	6	5
1-5 ganger	69	38	37
6 ganger eller fler	2	57	57
Total	126	100	100

Tabell 4.18. Bruksområder for biblioteket siste år. (Flere svar mulig)

	N	Lier	Alle
Lånt bøker/filmer/spill/musikk	115	97	94
Deltatt i organiserte møter eller foredrag	19	16	23
Deltatt i uformelt møte	7	6	11
Annet	13	11	20
Total	154	130	148

Tabell 4.19 Kjennskap til låneordninger ved bibliotek og frivillige organisasjoner

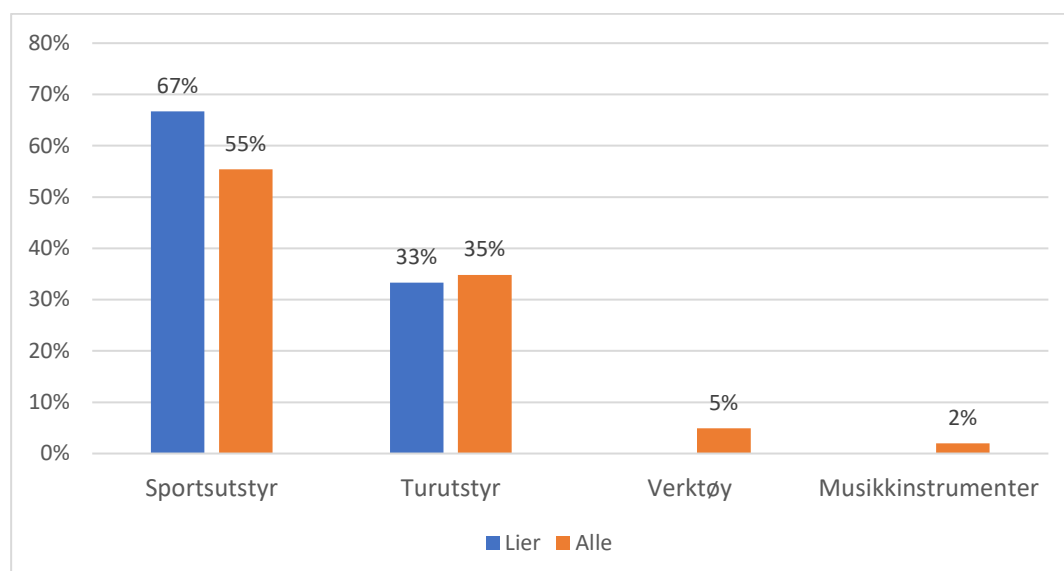
	Antall	Lier	Alle
Ja	82	65	52
Nei	44	35	48
Total	126	100	100

Tabell 4.20 Bruk av låneordninger ved biblioteker og frivillige organisasjoner. Prosent

	Antall	Lier	Alle
Aldri	61	74	78
1 gang	6	7	10
2-5 ganger	13	16	9
6 eller flere ganger	1	1	2
Total	82	100	100

Tabell 4.21. Vurdering av forrige lån. Prosent

	Antall	Lier	Alle
Dårlig	0	0	1
Verken bra eller dårlig	0	0	1
Bra	2	10	21
Svært bra	19	91	78
Total	21	100	100

Figur 4.3 Gjenstander lånt ved forrige lån. Prosent.

4.5 Tromsø

Vi har i undersøkelsen data fra 317 bibliotek-brukere i Tromsø, noe som trolig gir et nokså godt bilde av de som er brukere av biblioteket.

Bruksfrekvensen av bibliotekene er høyere her enn blant gjennomsnittet for alle bibliotekene. Totalt i undersøkelsen; 68 prosent har brukt det 6 ganger eller mer (Tabell 4.22). Bruken er også mer variert enn det vi generelt finner og hver fjerde respondent har besøkt biblioteket for å være med på formelle eller uformelle møter (Tabell 4.23).

Kjennskapene til utlånsordningene er høy i Tromsø. Hele 82 prosent av bibliotekbrukerne oppgir at de kjenner til muligheten for å låne utstyr ved frivillige organisasjoner, noe som er 30 prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet (Tabell 4.24). Av disse er det 22 prosent som har benyttet seg av dette det siste året. Dette er også noe hyppigere enn for de øvrige brukerne i utvalget (Tabell 4.25). Det er i første rekke sportsutstyr som har blitt lånt sist år, etterfulgt av turutstyr. (Tabell 4.26).

De som har benyttet låneordningen er meget fornøyde; over 76 prosent sier at deres erfaring med ordningen har vært svært bra og de øvrige synes den har vært bra (Tabell 4.27)

Tabell 4.22. Bruksfrekvens for biblioteket sist år. Prosent

	Antall	Tromsø	Alle
Aldri	19	6	5
1-5 ganger	81	26	37
6 ganger eller fler	215	68	57
Total	317	100	100

Tabell 4.23. Bruksområder for biblioteket siste år. Prosent

	N	Tromsø	Alle
Lånt bøker/filmer/spill/musikk	279	63	94
Deltatt i organiserte møter eller foredrag	79	17	23
Deltatt i uformelt møte	32	7	11
Annet	56	13	20
Total	446	100	148

Tabell 4.24 Kjennskap til låneordninger ved bibliotek og frivillige organisasjoner. Prosent

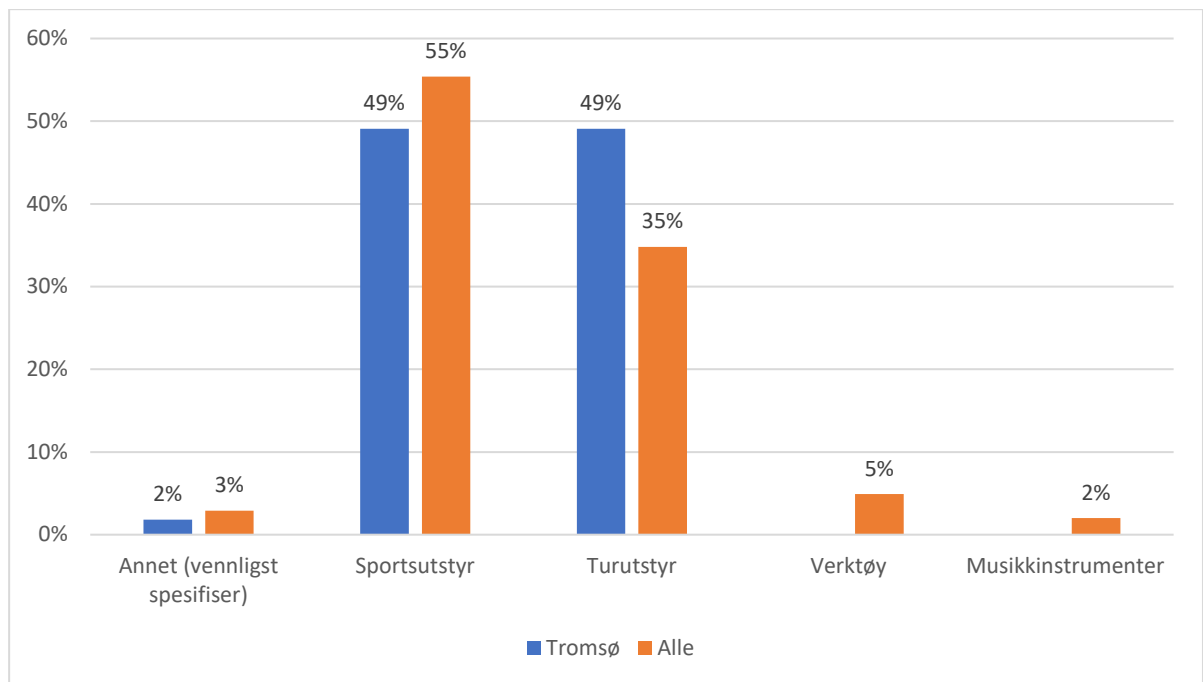
	Antall	Tromsø	Alle
Ja	261	82	52
Nei	565	18	48
Total	317	100	100

Tabell 4.25 Bruk av låneordninger ved biblioteker og frivillige organisasjoner. Prosent

	Antall	Tromsø	Alle
Aldri	206	79	78
1 gang	30	12	10
2-5 ganger	17	7	9
6 eller flere ganger	8	3	2
Total	261	100	0

Tabell 4.26. Vurdering av forrige lån. Prosent

	Antall	Tromsø	Alle
Dårlig	0	0	1
Verken bra eller dårlig	0	0	1
Bra	42	24	21
Svært bra	55	76	78
Total	262	100	100

Figur 4.4 Gjenstander lånt ved forrige lån. Prosent

5 Oppsummering og konklusjon

Denne rapporten har presentert hovedfunn fra to undersøkelser om utlån av utstyr gjennom biblioteker og frivillige organisasjoner. Vi skal avslutningsvis oppsummere noen hovedfunn og kommentere hvordan dette belyser UPSCALE-prosjektets målsettinger samt implikasjoner for videre arbeid og analyser.

5.1 Oppsummering

Panelundersøkelsen dokumenterer at selv om de aller fleste besøker bibliotekene for å låne bøker og andre medieprodukter, er det 20 prosent som har deltatt i organiserte møter og 10 prosent i uformelle møter. Dette viser at bibliotekene er viktige arenaer for læring, meningsutveksling og sosialt samvær i kommunene. Et flertall av informantene mener at bibliotekene i stor eller svært stor grad er viktige for innbyggernes livskvalitet, og at disse er et viktig møtested for lokalmiljøets innbyggere.

Dagens utlånsordninger ved bibliotek eller frivillige organisasjoner er relativt godt kjent, selv om bruken foreløpig er nokså begrenset. Totalt er det om lag 60 prosent av innbyggerne som kjenner til ordningene og blant de som kjenner til dette er det 10 prosent som har lånt gjenstander siste året. Aldersmessig er ordningene best kjent blant de som er mellom 30 til 60 år, men bruken er klart størst i de yngre aldersgruppene. Det er også slik at jo oftere folk er på biblioteket, jo hyppigere brukes låneordningene blant de som kjenner til dette.

Det er først og fremst praktiske motiver som gjør at folk låner utstyr, men ønsker om å redusere forbruk mer generelt spiller også en rolle. Dersom ordningene ikke hadde eksistert, ville sannsynligvis flere latt være å utføre aktivitetene, lånt utstyr av venner og bekjente, eller kjøpt dette på Finn, eller lignende. Hver fjerde låner oppgir at de ville kjøpt nytt utstyr, og dette tilsier at utlånsordningene har en begrensende effekt på innkjøp av nye varer.

Det er en tydelig interesse for å låne utstyr i butikker ved hjelp av bibliotekenes lånekort. Totalt oppgir hver fjerde innbygger i kommunene at de kan være interessert i dette. Det er i første rekke personer i yngre årsklasser som er positivt innstilt, og i større grad kvinner enn menn. Interessen er særlig høy blant de med lave inntekter, selv om det er interesse for dette i alle inntektsgrupper.

Covid-19 pandemien har i liten grad påvirket folks delingsaktiviteter. Ser vi på deling på andre områder er det heller ikke store endringer. For de fleste har det stort sett ikke vært noen endringer, eller de har redusert delingsaktivitetene på grunn av at de periodevis har vært stengt.

Brukerundersøkelsen gjenspeiler mange av de samme funnene som i panelundersøkelsen. Undersøkelsen viser at bibliotekene i Nordre Follo og Tromsø synes å være de mest besøkte av bibliotekene som er med i undersøkelsen.

Bibliotekene benyttes til mye mer enn bare utlån av bøker, filmer, spill og musikk. Generelt er det om lag 40 prosent av bibliotekbrukerne deltatt på formelle eller uformelle møter sist år. Andelen

som har deltatt på formelle og uformelle arrangementer er særlig høy i Nordre Follo, Tromsø og Drammen i forhold til de andre kommunene.

Omtrent halvparten av alle bibliotekbrukere kjenner til at det eksisterer ordninger for utlån av utstyr gjennom frivillige organisasjoner i kommunen. Foruten brukere av Kolben bibliotek i Nordre Follo, der utlånet er integrert i biblioteket, er kunnskap om dette tilbudet særlig høy i Tromsø (82 prosent) og Lier (65 prosent).

5.2 Konklusjoner

I sum indikerer resultatene at dagens delingsordninger, med eller uten direkte tilknytning til bibliotekene, er attraktive og benyttes av en betydelig del av befolkningen. Likevel er det åpenbart flere som kan tenke seg å benytte utlånsordninger i fremtiden, og en ordning med lån i butikk ved hjelp av bibliotekenes lånekort er noe hver fjerde innbygger kan tenke seg. Nærhet til lånesteder og enkelhet i bruk er i denne sammenheng viktige faktorer for å øke bruksomfanget.

Som for mange andre sosiale innovasjoner er yngre personer ofte en viktig gruppe med tidlige brukere som målbærer fremvoksende holdninger og nye forbruksvaner. At bruk av lånetjenester ved BUA, TURBO o.l. er populært blant yngre brukere, kan være en indikasjon på at dette kan få mer vind i seilene fremover.

Utlån kan hjelpe mange med begrensede ressurser til å delta på aktiviteter og sosiale arenaer de ellers ikke hadde hatt mulighet for. Funnene fra denne studien viser imidlertid at det er flere forhold enn økonomi som spiller inn, også motiver om å redusere eget forbruk av miljø og klimahensyn har betydning. Utlåns-ordninger appellerer til folk i alle inntektskategorier og i stor grad også blant de med høy utdanning.

Et sentralt fokus for UPSCALE-prosjektet er å utforske de muligheter som foreligger for at utlånsordninger kan redusere på forbruk i husholdningene. Resultatene fra disse spørreundersøkelsene indikerer at et slikt potensial finnes ettersom omlag hver fjerde låner oppgir at de sannsynligvis ville kjøpt nytt utstyr dersom de ikke hadde kunnet låne.

Undersøkelsene som er presentert her viser at de som i dag er aktive brukere av bibliotekene i større grad bruker ordninger for utlån av sportsutstyr, turutstyr o.l. Disse brukerne er også mer positive til å låne forbruksvarer i butikker. Disse resultatene underbygger hypotesen om at biblioteker kan ha en pådriver- rolle i en videre oppskalering av delingsordninger lokalt og nasjonalt

Vedlegg

Vedlegg 1: Spørreskjema (Panelundersøkelsen)

1. Not back

Velkommen til denne undersøkelsen om bærekraftig deling, som gjennomføres for norsk forskningsmiljø.

VBC: Single coded

Not back

BIBLIOTEKBRUK

Omlag hvor mange ganger har du besøkt et offentlig bibliotek i løpet av det siste året? Vi tenker da på *fysisk oppmøte* - ikke internettbruk.

Normal

1	Aldri
2	1-5 ganger
3	6 eller flere ganger
999	Vet ikke <i>*Fixed *Exclusive</i>

Ask only if **VBC,1**

VBD: Multi coded

Answer not required | Not back

Hva er de(n) viktigste årsaken(e) til at du ikke har besøkt bibliotek det siste året?

Merk alle som passer

Normal

1	Foretrekker å kjøpe bøker / filmer / spill o.l.
2	Leser sjelden bøker
3	Utvalget av bøker / medieprodukter er for dårlig
4	Vet ikke hvor biblioteket ligger
5	Har tilgang til bøker gjennom nettbaserte leverandører (f.eks. Amazon, eBooks, Fabel)
996	Annet, noter... <i>*Open *Fixed</i>
999	Vet ikke <i>*Fixed *Exclusive</i>

Ask only if **VBC,2,3****VBF:**

Multi coded

Answer not required | Not back

På hvilken måte har du benyttet biblioteket det siste året?

Merk alle som passer.

Normal

- 1 Lånte bøker / filmer / spill / musikk
- 2 Deltatt i organisert møte / foredrag
- 3 Deltatt i uformelt møte
- 996 Annet, noter... **Open *Fixed*
- 999 Vet ikke **Fixed *Exclusive*

VBP:

Matrix

Answer not required | Not back | Number of rows: 5 | Number of columns: 6

Hvordan stemmer de følgende beskrivelsene på nærbiblioteket ditt, eller det biblioteket du vanligvis benytter?

Rows: Normal | Columns: Normal**Rendered as Dynamic Grid**

	Stemmer veldig dårlig	Stemmer nokså dårlig	Stemmer verken dårlig eller bra	Stemmer nokså bra	Stemmer veldig bra	Vet ikke <i>*Fixed *Exclusive</i>
Er en viktig møtearena for nærmiljøets innbyggere	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Er et sted der jeg selv ofte møter andre i nærmiljøet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Er viktig for innbyggernes livskvalitet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informerer om ting som foregår i nærmiljøet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Har liten betydning i dagens (digitale) samfunn	☐	☐	☐	☐	☐	☐

VBG: Single coded

Not back

LÅNETILBUD HOS BIBLIOTEKER ELLER FRIVILLIGE ORGANISASJONER

Kjenner du til at man kan låne sportsutstyr, verktøy, ved biblioteker eller frivillige organisasjoner (f eks BUA, TURBO)?

Normal

1 Ja
2 Nei
999 Vet ikke *Fixed *Exclusive

Ask only if **VBG,1** or NOT **VBC,1**

VBH: Single coded

Not back

Omlag hvor mange ganger har du lånt sportsutstyr / turutstyr / verktøy o.l ved biblioteker eller frivillige organisasjoner det siste året?

Normal

1 Aldri
2 1 gang
3 2-5 ganger
4 6 eller flere ganger
999 Vet ikke *Fixed *Exclusive

Ask only if **VBH,2,3,4** or NOT **VBC,1**

BBB: Benyttet utvidet lånetilbud

Begin block

VBJ: Single coded

Answer not required | Not back

Hva slags utstyr lånte du sist?

Normal

1 Sportsutstyr
2 Turutstyr
3 Verktøy
996 Annet, noter... *Open *Fixed
999 Vet ikke *Fixed *Exclusive

VCT: Multi coded**Answer not required | Not back**

Hva var de(n) viktigste årsaken(e) til at du lånte utstyr?

Merk alle som passer

Random

- 1 Å kjøpe nytt er for kostbart
- 2 Å kjøpe nytt bidrar til økt forbruk
- 3 Ga tilgang til utstyr som jeg sjelden bruker
- 4 Ønsket å prøve ut utstyr som jeg vurderer å kjøpe
- 5 Ønsket å prøve ut ordningen
- 6 Synes det generelt er tungvint og upraktisk å eie for mye
- 7 Fant ikke det jeg ville ha i butikken
- 996 Annen grunn **Open *Fixed*
- 998 Ingen spesiell grunn **Fixed *Exclusive*
- 999 Vet ikke **Fixed *Exclusive*

VBK: Single coded**Answer not required | Not back**

Hvordan var erfaringen din med å låne sportsutstyr / turutstyr / verktøy o.l på biblioteket eller gjennom frivillige organisasjoner?

Normal

- 1 Sært dårlig
- 2 Dårlig
- 3 Verken dårlig eller bra
- 4 Bra
- 5 Svært bra
- 999 Vet ikke **Fixed *Exclusive*

VBL:

Multi coded

Answer not required | Not back

Hva hadde sannsynligvis vært alternativet om gjenstanden(e) ikke kunne lånes på biblioteket eller gjennom frivillige organisasjoner?

Merk alle som passer.

Normal

- 1 Ville kjøpt nytt i butikk
- 2 Ville kjøpt brukt, på Finn e.l.
- 3 Ville lånt av venner / kjente
- 4 Ville leiet et annet sted
- 5 Ville ikke utført aktiviteten
- 996 Annet, noter... *Open *Fixed
- 999 Vet ikke *Fixed *Exclusive

BBB: Benyttet utvidet lånetilbud

End block

Ask only if **VBH,1**

VBM:

Multi coded

Answer not required | Not back

Hva er de(n) viktigste årsaken(e) til at du ikke har lånt sportsutstyr / turutstyr / verktøy o.l på biblioteker eller gjennom frivillige organisasjoner?

Merk alle som passer

Normal

- 1 Har ikke hatt behov for produktene
- 2 Usikker på produktenes kvalitet
- 3 Virker tungvint
- 4 Ønsker å eie eget utstyr
- 5 Gir inntrykk av at husholdningen har dårlig råd
- 6 Kjenner tilbudet for dårlig
- 998 Ingen spesiell grunn *Fixed *Exclusive
- 996 Annet, noter... *Open *Fixed

VBN:**Single coded****Not back****BIBLIOTEK I BUTIKK**

Dersom du kunne låne gjenstander som for eksempel sport- og turtstyr, brettspill, grill, verktøy og kjøkkenredskap direkte i butikker ved hjelp av bibliotekenes lånekort, hvor interessert hadde du vært i et slikt tilbud?

Normal

1	Ikke interessert
2	I liten grad
3	Verken i liten eller i stor grad
4	I stor grad
5	I svært stor grad
999	Vet ikke *Fixed *Exclusive

Ask only if VBN,2,3,4,5

VBQ:**Multi coded****Answer not required | Not back**

Hva hadde du i så fall vært mest interessert i å låne?

Merk alle som passer.

Normal

1	Verktøy
2	Sports- og turutstyr
3	Kjøkkenutstyr
4	Klær
5	Sykkel
6	Spill
996	Annet, noter... *Open *Fixed
999	Vet ikke *Fixed *Exclusive

Ask only if **VBN,2,3,4,5****VBR:****Matrix****Answer not required | Not back | Number of rows: 7 | Number of columns: 6**

Dersom du skulle låne gjenstander i butikk - hvilken betydning ville følgende forhold ha for deg, generelt sett?

Rows: Normal | Columns: Normal**Rendered as Dynamic Grid**

	Ikke viktig	Ganske uviktig	Verken uviktig eller viktig	Ganske viktig	Svært viktig	Vet ikke *Fixed *Exclusive
Gjenstandenes kvalitet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utvalgsvariasjon	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Veiledning og service	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forsikringsmulighet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Avstand til lånestedet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mulighet for forhåndsreservasjon	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mulighet for digital administrasjon, via mobilapp e.l.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

VBS: Matrix**Not back | Number of rows: 11 | Number of columns: 6**

ANDRE DELINGSAKTIVITETER

Hvor sjelden eller ofte det siste året har du deltatt i følgende organiserte aktiviteter?

Rows: Normal | Columns: Normal**Rendered as Dynamic Grid**

	Aldri	Ganske sjelden	Verken sjelden eller ofte	Ganske ofte	Svært ofte	Vet ikke *Fixed *Exclusive
Lånt bil på delebilordning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lånt ut/leid ut egen bil på lånebilordning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lånt ut andre gjenstander via delingsapper	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Delt overskuddsmat i nabolaget	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samkjørt med personer i nabolaget (via SammeVei, HentMeg, o.l.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Leid eller leid ut eget hus eller fritidsbolig (f eks Airbnb)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kjøpt, gitt bort eller solgt brukte gjenstander på Finn el.l.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kjøpt- eller gitt bort brukte klær i gjenbruksordning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kjøpt- eller gitt bort ting på loppemarked	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lånt utstyr gjennom forening	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lånt utstyr ved et bibliotek eller gjennom frivillig organisasjon (f.eks. BUA)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

VBT:**Matrix****Answer not required | Not back | Number of rows: 5 | Number of columns: 6**

Hvor sjelden eller ofte har du det siste året deltatt i følgende aktiviteter blant venner, familie og naboer?

Merk alle som passer.

Rows: Normal | Columns: Normal**Rendered as Dynamic Grid**

	Aldri	Ganske sjelden	Verken sjelden eller ofte	Ganske ofte	Svært ofte	Vet ikke *Fixed *Exclusive
Lånt eller lånt ut mindre verktøy eller redskaper	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lånt ut tilhenger eller kjøretøy	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lånt, lånt ut eller gitt bort matvarer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Deltatt i felles arbeid eller arrangementer uten betaling (dugnader etc)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utført tjenester uten betaling	☐	☐	☐	☐	☐	☐

VBV: **Matrix**

Answer not required | Not back | Number of rows: 12 | Number of columns: 6

Hvor enig eller uenig er du i disse påstandene om deling av ulike gjenstander med andre (f eks biler, sykler, teknisk utstyr og sportsutstyr)?

Rows: Normal | Columns: Normal

Rendered as Dynamic Grid

	Helt uenig	Delvis uenig	Verken uenig eller enig	Delvis enig	Helt enig	Vet ikke *Fixed *Exclusive
Det er lønnsomt for meg	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er sosialt, treffer nye folk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er vanskelig å spørre om å få låne ting	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er spennende, morsomt eller givende i seg selv	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er miljøvennlig	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg er redd for å skade andres ting om jeg låner	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg er redd for at andre skal skade mine ting om jeg låner ut	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det bidrar til å redusere klimautslipp	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Deling via mobile apper er vanskelig	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Deling passer best for de med dårlig råd	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg liker best å eie det jeg bruker	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mange i min bekjentskapskrets liker å dele med andre	☐	☐	☐	☐	☐	☐

VBW: **Matrix**

Answer not required | Not back | Number of rows: 2 | Number of columns: 3

Har du i løpet av det siste året, og for privat formål..

Rows: Normal | Columns: Normal

Rendered as Dynamic Grid

	Ja	Nei	Vet ikke *Fixed *Exclusive
.. leid verktøy eller utstyr i butikker?	☐	☐	☐
.. leid bil?	☐	☐	☐

VBY:**Single coded****Answer not required | Not back****AKTUELLE SAMFUNNSFORHOLD**

I hvilken grad vil du si at folk flest er til å stole på, eller at en ikke kan være for forsiktig i omgang med folk?

Normal

- 1 Man kan ikke være forsiktig nok
- 2 Man bør være nokså forsiktig
- 3 Ingen av delene
- 4 Man kan som oftest stole på folk
- 5 Man kan stole på folk flest

VBZ:**Matrix****Answer not required | Not back | Number of rows: 6 | Number of columns: 6**

Hvilken tillit har du til disse institusjonene og personene, i sin alminnelighet?

Rows: Normal | Columns: Normal**Rendered as Dynamic Grid**

	Svært liten	Ganske liten	Verken liten eller stor	Ganske stor	Svært stor	Vet ikke *Fixed *Exclusive
Politi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Domstoler	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Storting og regjering	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Helsevesenet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Skoler og utdanningsinstitusjoner	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommuneadministrasjonen der du bor	☐	☐	☐	☐	☐	☐

VCB: Matrix**Answer not required | Not back | Number of rows: 5 | Number of columns: 6**

Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander?

Rows: Normal | Columns: Normal**Rendered as Dynamic Grid**

	Helt uenig	Ganske uenig	Verken uenig eller enig	Ganske enig	Helt enig	Vet ikke *Fixed *Exclusive
Det er risikabelt å benytte digital teknologi når en handler på internett	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg hilser alle nye tekniske fremskritt velkommen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Datamaskiner og annen moderne teknologi virker skremmende på meg	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Menneskene har gitt fra seg for mye kontroll til moderne teknologi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Risikoen for at noen skal innhente og misbruke persondata på internett er undervurdert	☐	☐	☐	☐	☐	☐

VCC: Single coded**Answer not required | Not back**

Hvilken av disse beskrivelsene passer best på lokalmiljøet ditt?

Normal

1	Folk er bare opptatt av seg selv
2	Folk er stort sett opptatt av seg selv
3	Ingen av delene
4	Folk er stort sett hjelpsomme
5	Folk prøver alltid å hjelpe hverandre
999	Vet ikke *Fixed *Exclusive

VCD:

Single coded

Answer not required | Not back

Hvor mange nære venner og/eller slektninger har du, som bor i lokalmiljøet ditt?

Normal

1	Ingen
2	1-2
3	3-4
4	5-6
5	7-8
6	9-10
7	11 eller flere
999	Vet ikke *Fixed *Exclusive

VCF:

Single coded

Answer not required | Not back

Hvor mange bekjente har du i nærmiljøet ditt?

Normal

1	Ingen
2	Noen få
3	Mange
4	Kjenner de fleste
999	Vet ikke *Fixed *Exclusive

VCG:

Multi coded

Answer not required | Not back

Deltar du i noen av disse aktivitetene i lokalmiljøet ditt?

Merk alle som passer.

Normal

1	Sportsklubber eller idrettsaktiviteter
2	Religiøse foreninger
3	Frivillighetsarbeid
4	Kulturelle foreninger
5	Politiske partier, foreninger eller aktiviteter
998	Deltar ikke i noen av disse *Fixed *Exclusive
999	Vet ikke *Fixed *Exclusive

VCH:**Multi coded****Answer not required | Not back**

Har du det siste året deltatt i noen av disse aktivitetene?

Merk alle som passer.

Normal

- 1 Kontaktet en politiker, regjeringsmedlem eller noen i forvaltningen
- 2 Vært aktiv i et politisk parti eller aksjonsgruppe
- 3 Vært aktiv i en annen organisasjon eller forening
- 4 Tatt i bruk klistremerker, pins eller lignende til støtte for en sak
- 5 Underskrevet en støtteerklæring
- 6 Deltatt i en lovlig aksjon
- 7 Boikottet visse produkter
- 8 Deltatt i politiske aktiviteter på nett (delt lenker til aksjoner, postet kommentarer, signert nettbaserte underskriftskampanjer el. l.)
- 998 Ikke deltatt i noen av disse **Fixed *Exclusive*
- 999 Vet ikke **Fixed *Exclusive*

VCL:**Matrix****Answer not required | Not back | Number of rows: 6 | Number of columns: 6**

Hvor godt eller dårlig stemmer følgende påstander med dine oppfatninger?

Rows: Normal | Columns: Normal**Rendered as Dynamic Grid**

	Stemmer svært dårlig	Stemmer ganske dårlig	Stemmer verken dårlig eller godt	Stemmer ganske godt	Stemmer svært godt	Vet ikke <i>*Fixed *Exclusive</i>
Klimaendringer skjer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg har personlig erfart at klimaendringer skjer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Klimaendringer har ingen negative konsekvenser	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Menneskelig aktivitet påvirker ikke klimaet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg har et personlig ansvar for å begrense miljøbelastning generelt gjennom min livsstil	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Miljøvern gis for høy prioritet i norsk politikk	☐	☐	☐	☐	☐	☐

VCN:	Matrix
-------------	---------------

Answer not required | Not back | Number of rows: 15 | Number of columns: 4

COVID-19 PANDEMIEN

Avslutningsvis stiller vi noen spørsmål om bruk av delingsløsninger under pandemien. Har Covid-19 pandemien påvirket bruken din av disse delingsløsninger, og er bruken i så fall økt eller redusert?

Rows: Normal | Columns: Normal

Rendered as Dynamic Grid

	Økt	Redusert	Ingen endring	Vet ikke *Fixed *Exclusive
Lånt bil på delebilordning	☐	☐	☐	☐
Samkjørt med personer i nabolaget (via SammeVei, HentMeg, o.l.)	☐	☐	☐	☐
Lånt eller lånt ut mindre verktøy eller redskaper	☐	☐	☐	☐
Delt overskuddsmat i nabolaget	☐	☐	☐	☐
Leid eller leid ut eget hus eller fritidsbolig (f.eks Airbnb)	☐	☐	☐	☐
Kjøpt/solgt eller gitt bort/fått brukte gjenstander på Finn, el.l.	☐	☐	☐	☐
Kjøpt/gitt bort brukte klær i gjenbruksordning	☐	☐	☐	☐
Kjøpt/gitt bort ting på loppemarked	☐	☐	☐	☐
Lånt utstyr via forening, lag, el.l.	☐	☐	☐	☐
Lånt utstyr ved bibliotek eller gjennom frivillig organisasjon (f.eks BUA)	☐	☐	☐	☐
Lånt ut mindre verktøy eller redskaper	☐	☐	☐	☐
Lånt ut tilhenger eller kjøretøy	☐	☐	☐	☐
Lånt ut eller gitt bort matvarer	☐	☐	☐	☐
Deltatt i felles arbeid eller arrangement uten betaling (dugnad etc.)	☐	☐	☐	☐
Utført tjenester uten betaling	☐	☐	☐	☐

Scripter notes: Maske på aktiviteter i VBS:

1=VBS 1
 2=VBS 5
 3=Finnes ikke i VBS
 4=VBS 4
 5=VBS6
 6=VBS7
 7=VBS8
 8=VBS9
 9=VBS10
 10=Finnes ikke i VBS
 .. og tilsvarende i VBT

VCM:

Single coded

Answer not required | Not back

Har Covid19-pandemien påvirket bibliotekbruken din det siste halve året, og i så fall på hvilken måte?

Normal

1	Har benyttet biblioteket oftere enn før
2	Har benyttet biblioteket sjeldnere enn før
4	Ingen endring i bibliotekbruken
999	Vet ikke *Fixed *Exclusive

VCP:

Single coded

Not back

Har Covid-19 pandemien påvirket synet ditt på forbruk og deling, i sin alminnelighet?

Normal

1	Ja
2	Nei
999	Vet ikke *Fixed *Exclusive

Ask only if **VCP,1****VCQ:**

Open

Answer not required | Not back

På hvilken måte har Covid-19 pandemien påvirket synet ditt på forbruk og deling?

Vennligst skriv kort tekst.

VCR: Single coded

Not back

Er det ting bibliotekene kunne gjort for å gjøre Covid-19 situasjonen enklere for kommunens innbyggere?

Normal

1	Ja
2	Nei
999	Vet ikke *Fixed *Exclusive

Ask only if **VCR,1**

VCS: Open

Answer not required | Not back

Hva kunne bibliotekene gjort for å gjøre Covid-19 situasjonen enklere for innbyggerne?

Vennligst skriv kort tekst.

VCJ: Single coded

Answer not required | Not back

BAKGRUNN

Helt til slutt, et par spørsmål for den statistiske analysen.

Hvor lenge har du bodd i kommunen din?

Normal

1	1 år eller mindre
2	2-3 år
3	4-5 år
4	6 år eller mer
999	Vet ikke *Fixed *Exclusive

VCK:**Single coded****Answer not required | Not back**

Har du eller dine foreldre innvandret til Norge?

Normal

1	Ja
2	Nei
999	Vet ikke <i>*Fixed *Exclusive</i>

Referanser

Belk, Russel. 2014. "You are what you can access. Sharing and collaborative consumption online." *Journal of Business Research* 67:1595-600.

Botsman, Rachel, and Roo Rogers. 2011. *What's Mine is Yours. How collaborative consumption is changing the way we live*. London: Collins.

Wahlen, S., and M. Laamanen. 2017. "Collaborative Consumption and Sharing Economies." Pp. 94-105 in *Routledge Handbook of Consumption*, edited by M. Keller, T. Halkier, T. Wilska, and M. Truninger. Oxford: Routledge.

CICERO is Norway's foremost institute for interdisciplinary climate research. We help to solve the climate problem and strengthen international climate cooperation by predicting and responding to society's climate challenges through research and dissemination of a high international standard.

CICERO has garnered attention for its research on the effects of manmade emissions on the climate, society's response to climate change, and the formulation of international agreements. We have played an active role in the IPCC since 1995 and eleven of our scientists contributed the IPCC's Fifth Assessment Report.

- We deliver important contributions to the design of international agreements, most notably under the UNFCCC, on topics such as burden sharing, and on how different climate gases affect the climate and emissions trading.
- We help design effective climate policies and study how different measures should be designed to reach climate goals.
- We house some of the world's foremost researchers in atmospheric chemistry and we are at the forefront in understanding how greenhouse gas emissions alter Earth's temperature.
- We help local communities and municipalities in Norway and abroad adapt to climate change and in making the green transition to a low carbon society.
- We help key stakeholders understand how they can reduce the climate footprint of food production and food waste, and the socioeconomic benefits of reducing deforestation and forest degradation.
- We have long experience in studying effective measures and strategies for sustainable energy production, feasible renewable policies and the power sector in Europe, and how a changing climate affects global energy production.
- We are the world's largest provider of second opinions on green bonds, and help international development banks, municipalities, export organisations and private companies throughout the world make green investments.
- We are an internationally recognised driving force for innovative climate communication, and are in constant dialogue about the responses to climate change with governments, civil society and private companies.

CICERO was founded by Prime Minister Syse in 1990 after initiative from his predecessor, Gro Harlem Brundtland. CICERO's Director is Kristin Halvorsen, former Finance Minister (2005-2009) and Education Minister (2009-2013). Jens Ulltveit-Moe, CEO of the industrial investment company UMOE is the chair of CICERO's Board of Directors. We are located in the Oslo Science Park, adjacent to the campus of the University of Oslo.